

LESSON STUDY PÅ VÄRBY FÖRSKOLA

22 SEPTEMBER 2016

Jag har tillsammans med två förskollärare i mitt arbetslag gjort tre cykler enligt lesson study-modellen, där vi valt att titta på språkundervisning i förskolan utifrån en barnbok, Petter och hans fyra getter. Vi valde detta med utgångspunkt från läsårets tema "I Sagornas värld" och med syftet att utveckla vår undervisning i språk utifrån en saga.

Målet var att få barnen att återberätta boken och välja ut en av karaktärerna i boken samt beskriva den. Påverkas detta av hur vi som förskollärare väljer att berätta sagan? Detta ville vi göra genom att berätta sagan på tre olika sätt och sedan jämföra resultatet.

Ytterligare ett mål, var att se *hur aktören bemötte barnen utifrån genusperspektiv*. Ovanstående val gjorde vi utifrån, dels våra SKA-mål (mål i systematiskt kvalitetsarbete) inom språk, dels utifrån att vi kände att vi ville fördjupa vår kunskap kring hur vi bemöter barnen ur ett genusperspektiv, samt använda denna kunskap när vi framtiden planerar och genomför vår undervisning.

Första tillfället

Vid första tillfället läste vår aktör boken, ganska monotont, utan att visa bilder. Aktören avbröt inte för barnens frågor. Boken lästes för fyra barn. När aktören läst klart boken ställdes följande frågor:

Vilken rollfigur i boken skulle du vilja vara och varför just den?

Kan du återberätta vad som hände i boken?

Vid vår sambedömning upplevde vi att aktören följde den givna planeringen och höll sig till den. Vi hade valt en bok som barnen kände till sedan innan och vi kände att vi inte riktigt kunde svara på om barnen kunde återberätta boken för att den var känd för dem sedan tidigare, eller om det var utifrån aktörens sätt att undervisa på. Vi funderade också kring om vi fått ett annat resultat kring återberättandet om boken varit helt ny för barngruppen.

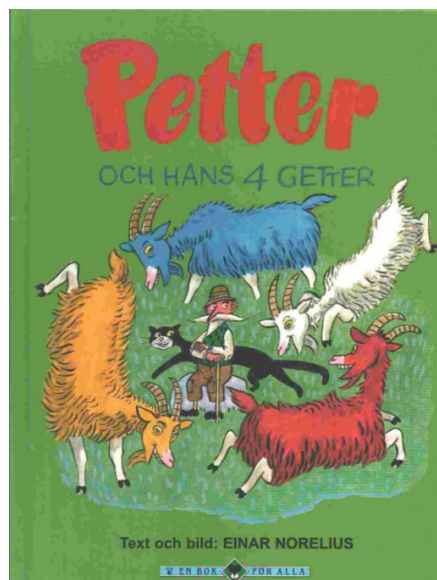
Vi noterade att det för en del barn kan

vara lättare att få en saga uppläst på detta viset, dvs monotont utan att se bilder. Det kan bli för mycket intryck med bilder och när man avbryter sagan med frågor. Detta var en ny erfarenhet för oss.

Barnen hade lätt för att svara på frågorna, de kunde identifiera sig med en rollfigur och kunde även beskriva rollfigurens egenskaper, trots lektionens upplägg. De kunde återberätta boken utan problem. Vi tror att det beror på att de känner till boken sedan tidigare, snarare än att aktören inspirerade. En annan intressant aspekt var att, trots att boken lästes på ett monotont och ganska tråkigt sätt, ledde det till spontanlek hos barnen efter tillfället.

Aktören följde den förutbestämda planeringen och läste monotont, utan att avbryta för de frågor som kom från barnen. Vi såg på filmen, när vi gjorde vår sambedömning, att aktören använde sig av kroppsspråk, höll upp ena handen, för att visa för barngruppen att det inte var läge för frågor. Aktören kände själv en svårighet i att läsa monotont när man inte är van vid detta. Det var även en svårighet som aktör att inte bemöta barngruppens frågor.

Vi tittade även på aktören på filmen utifrån genusperspektivet. Under detta

Jag heter Michaela Åblom och arbetar som förskollärare, arbetslagledare och nyckelperson på Värby förskola i Bara i Svedala kommun.

undervisningstillfälle är det flickorna som svarar rakt ut och tar för sig mest. Detta känner aktören till sedan tidigare och vänder sig automatiskt till pojkarna först för att få med dem. Skulle detta bli annorlunda om aktören inte haft en relation med de barn som deltog vid lektionen?

Andra tillfället

Vid andra tillfället läste vår aktör boken med inlevelse, utan att överdramatisera. Vid denna lektion deltog fem barn. Ingen av dem hade varit med på första lektionen. Aktören läste med boken vänd mot barnen och visade bilder. Aktören avbröt för barnens frågor, men lät inte barnens frågor ta bort fokus från sagan

När vi läst klart boken ställde aktören samma frågor som tidigare.

Vid denna sambedömning kunde vi konstatera att aktören följde planeringen och läste sagan om Petter och hans fyra getter med mer inlevelse än föregående lektion och denna gång visades även bilderna för barnen. Aktören gav barnen möjlighet att ställa frågor och denna gång var det större interaktion mellan de olika parterna. Ur genusperspektiv upplevde vi ingen skillnad mellan hur pojkarna eller flickorna agerade eller bemöttes.

När aktören läst klart boken ställdes samma frågor som vid tidigare tillfälle. Efter sagan räckte barnen spontant upp handen när de fick frågor kring handlingen. Utefter detta kunde aktören fördela frågorna bland barnen. Aktören gav utrymme till att barnen under tiden kunde ställa frågor kring ord som de inte förstod tex "valla". Vi anser att detta skulle kun-

na bero på att aktören läste sagan med mer inlevelse och med pauser. Vid första tillfället upplevde vi inte att barnen funderade kring svåra ord i handlingen, vilket vi tror beror på sättet att läsa boken. När det gällde att återberätta sagan samt välja en karaktär var resultatet ungefär detsamma som vid första tillfället. Vid första lektionen fokuserade barnen mer kring känslor ur boken. Vi det andra tillfället fokuserades mer kring färgerna. En reflektion är att barnen i den första barngruppen var lite äldre än barngruppen i den andra lektionen. Här kunde vi tydligt se att det är olika saker i en saga som intresserar barnen utifrån var de befinner sig i sin språkutveckling.

Barnen bedömde spontant boken med tummen upp och tummen ned. De kunde även ge förslag på andra sätt sagan kunde berättas t ex på ett annat språk eller baklänges.

Tredje tillfället

Vid tredje tillfället lästes sagan med ännu mer inlevelse och sex andra barn än de som lyssnat tidigare, deltog. Denna gång använde vi oss av en flanosaga istället för bok. Nu fick barnen möjlighet att vara medaktörer genom att t ex aktören stannade upp och lät barnen fylla i rimorden samt ställde frågor på texten under tiden sagan berättades. Även här ställde aktören samma frågor som tidigare vid lektionens slut.

Vid vår sambedömning reflekterade vi över att barnen gavs mycket utrymme till delaktighet under den tredje lektionen. De var delaktiga redan innan aktören börjat läsa, genom att i förväg börja prata kring karaktärerna och handling. Aktören gjorde pauser i berättelsen för att ställa frågor kring ord och barnen var engagerade och intresserade. Aktören följde upp och intresserade sig för barnens funderingar.

Aktören pausade för att låta barnen fylla i rimorden och barnen var hela tiden steg för steg kring de flanobilder som skulle sättas upp. Barnen följde sagans hand-

ling genom de flanobilder som sattes upp. Vid ett tillfälle glömde aktören att sätta upp en av bilderna och då påpekade barnen detta direkt. Barnen hade lätt för att svara på frågorna kring karaktären de skulle vilja vara och pekade snabbt på bilden av karaktären när de svarade. I denna grupp fokuserades det både på färg och egenskap när barnen valde karaktär. Barnen hade lättare att återberätta handlingen vid denna lektion än vid de två tidigare lektionerna. Detta anser vi beror på att alla barn såg alla bilder hela tiden, samt att dessa satt kvar på flanotavlan när sagan återberättades av barnen.

Vi reflekterade över att trots att barnens delaktighet var större vid denna lektion så tappade barnen koncentrationen kring sagan på slutet. Vi tror att det beror på att lektionen blev längre och på grund av de många avbrotten av aktören för att barnen skulle få dela med sig av sina funderingar under sagans gång.

Ur genusperspektiv kunde vi inte se att aktören gjorde någon skillnad i bemötandet av pojkar och flickor. Inte heller på barnens agerande kunde vi utläsa skillnader utifrån deras kön.

Tankar kring arbetet med Lesson study

I vårt arbete med undervisningsmetoden Lesson study har vi fördjupat vår förståelse kring att barn lär sig på olika sätt och vikten av att använda olika undervisningsmetoder för att få alla barn att tillgodagöra sig kunskap. Den ger oss möjlighet att få syn på vår undervisning.

Ett exempel är att då vi läste böcker monotont, utan att visa bilder, ledde detta till att ett utav barnen hade lättare att komma ihåg handling och återberätta än vid tidigare lektioner kring sagor. I Lesson study kring barns delaktighet visade det sig att några utav barnen som annars upplevs tysta var väldigt aktiva i den lektion där det inte fanns styrning i val av bok. Våra reflektioner kring detta är:

Det vi som förskollärare upplever som den ultimata lektionen inte alltid är den som är mest ultimat för barnen. Detta har vi tagit med oss i vår förbättring av lektionerna. Utifrån vårt arbete med Lesson Study får vi om igen bekräftat hur viktigt det är att som förskollärare använda olika upplägg och olika sätt att undervisa, olika metoder för att ge alla barn samma möjlighet. Arbetet med metoden Lesson Study har öppnat möjligheter för förskollärarna i vårt område att sambedöma och reflektera tillsammans i nya constellationer och över arbetslagsgränserna. I sambedömningen har det didaktiska frågorna vad, hur, när och varför varit värdefulla. Vi har även sett som framgång att vi i de Lesson studies som gjorts hittat meningsfulla frågeställningar och därmed blivit inspirerade och nyfikna på att fortsätta arbeta med Lesson study i vår undervisning. Förskolan står inför nya utmaningar vad gäller undervisning och vi ser med spänning framot att prova och implementera kommande metoder i vårt område Hattstugan/Värby.

Att diskutera:

- *Vilka erfarenheter har ni av Lesson study eller liknande metoder för professionellt lärande och undersökande arbetssätt?*
- *Vad har ni sett för fördelar/nackdelar med de metoder ni använt?*
- *Vilka frågeställningar har ni valt att utgå ifrån i de metoder ni eventuellt använt?*

UNDERVISNING I FÖRSKOLAN SVEDALA KOMMUN

Under 2016 gick förskolorna i Svedala kommun med i ett forsknings- och utvecklingsprogram genom Ifous som heter Undervisning i förskolan. I programmet ges lärare i förskolan möjlighet att utveckla sin undervisning genom kollegialt FoU-arbete i samverkan med forskning.

Den första metoden som vi arbetat med är Lesson study. Lesson study är en modell för lärare att utveckla kunskap om den egna praktiken. Vi använder ett lektion i betydelsen av en målmedveten handling där vi riktar barnens uppmärksamhet mot något.

I en Lesson study arbetar en grupp lärare med att planera och analysera undervisning under en lektion. Det är vanligt att en Lesson study utvecklas i cykler och innehåller två eller flera versioner av lektionen. En lektion planeras gemensamt och en lärare genomför den planerade lektionen, medan övriga lärare observerar och gör utförliga anteckningar om vad som sker i barngruppen. Efteråt samlas lärarna för att diskutera och revidera lektionsdesignen utifrån observationerna.

Den nya reviderade lektionen genomförs i en ny barngrupp med en ny lärare och de övriga lärarna observerar även denna lektion. Efter lektionen samlas lärargruppen igen för reflektion och diskussion.